NOV - 12211/II

Philosophy

Paper II

दर्शनशास्त्र

प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes] **[Maximum Marks : 100**

Note : This Paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions, each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पन्नास (50)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

---

1. The word Ṛta means :

(A) Reincarnation

(B) Indebtedness

(C) Universal orderliness

(D) Self-control

1. 'ऋत' या शब्दाचा अर्थ आहे :

(A) पुनर्जन्म

(B) ऋण

(C) वैश्विक व्यवस्था

(D) आत्मसंयमन

2. Dream state corresponds with :

(A) Sthūla Śarīra

(B) Sūkṣma Śarīra

(C) Kāraṇa Śarīra

(D) Kārya Śarīra

2. स्वप्न-अवस्थेचा संबंध असतो :

(A) स्थूल शरीराशी

(B) सूक्ष्म शरीराशी

(C) कारण शरीराशी

(D) कार्य शरीराशी

[P.T.O.

3. Carvaka criticism of anumāna as was aimed at :

(A) acceptance of sense-data

(B) establishment of materialist doctrine

(C) rejection of otherworldly beliefs

(D) justification of revelation against speculative reasoning

4. According to Jainism Guṇas and Paryāyas respectively are................ .

(A) primary qualities and secondary qualities

(B) fixed characteristics and alternative characteristics

(C) enduring characteristics and changing characteristics

(D) good qualities and bad qualities

3. चार्वाकांच्या अनुमानप्रमाणावरील टीकेचे उद्दिष्ट होते :

(A) वेदनदत्तांचा स्वीकार

(B) भौतिकवादी सिद्धांताची स्थापना

(C) पारलौकिक समजुतींना नकार

(D) प्रकल्पनात्मक तर्काच्या विरोधात साक्षात्काराचे समर्थन

4. जैनदर्शनानुसार गुण आणि पर्याय हे अनुक्रमे आहेत :

(A) प्राथमिक गुण आणि दुय्यम गुण

(B) पक्के गुणधर्म आणि पर्यायी गुणधर्म

(C) टिकून राहणारे गुणधर्म आणि बदलणारे गुणधर्म

(D) सद्गुण आणि दुर्गुण

5. According to early Buddhism conditioned things are perishable because they :

(A) are destroyed by opposite conditions sometime or the other

(B) undergo different stages such as origination, growth, decay and destruction

(C) are characterised by change as their essential nature

(D) are illusory forms of momentary consciousness

6. The term Tanm tra refers to :

(A) Five organs of sensory knowledge

(B) Five types of objects of knowledge

(C) Five organs of Karma

(D) Five types of Mah bh tas

5. प्राचीन बौद्धदर्शनानुसार उत्पन्न झालेल्या वस्तू विनाशी आहेत कारण :

(A) कधीना कधी विरोधी परिस्थितीद्वारा त्या नष्ट केल्या जातात

(B) उत्पत्ती, विकास, ऱ्हास आणि विनाश अशा वेगवेगळ्या अवस्थांमधून त्या जातात

(C) बदलणे हा त्यांचा मूलभूत स्वभाव असतो

(D) त्या क्षणिक विज्ञानाचे भासमान आकार असतात

6. तन्मात्र या पदातून निर्देशित होतात :

(A) संवेदनात्मक ज्ञानाची पाच इंद्रिये

(B) पाच प्रकारचे ज्ञानविषय

(C) पाच कर्मेंद्रिये

(D) पाच महाभूते

7. in the Yoga darśana is :
   (A) Not the creator of the world
   (B) Not the locus of dhāraṇā and dhyāna
   (C) Not the guide for
   (D) Not designated by OM

8. Which of the following relations between and Prabh kara is correct ?
   (A) was the teacher of
   (B) Kum rila was the teacher of Prabh kara
   (C) and were the students of
   (D) Kumārila was a junior contemporary of

7. योगदर्शनातील ईश्वर :
   (A) विश्वनिर्माता नाही
   (B) धारणा आणि ध्यान यांचे आलंबन नाही
   (C) साधकाचा मार्गदर्शक नाही
   (D) ओंकाराने निर्देशित होत नाही

8. कुमारिल आणि प्रभाकर यांच्यातील पुढीलपैकी कोणते नाते बरोबर आहे ?
   (A) प्रभाकर हे कुमारिलांचे गुरू होते
   (B) कुमारिल हे प्रभाकरांचे गुरू होते
   (C) कुमारिल आणि प्रभाकर हे दोघे मंडनांचे शिष्य होते
   (D) कुमारिल हे प्रभाकरांचे कनिष्ठ समकालीन होते

9. Anupalabdhi is a pram a according to :

(A) Prābhākara and Advaita

(B) Bhāṭṭa mīmāṁsā and Sāṁkhya

(C) Nyāya and

(D) mīmāṁsā and Advaita

10. Vivartavāda has affinity with :

(A)

[illegible]a-vada Mimamsa

(B) Ārambha-vāda

(C) Asat-karaṇa-vāda

(D) Pratītya-samutpāda

11. According to Vivekanand God, Nature, Soul and Universe are :

(A) inconvertible terms

(B) convertible terms

(C) epistempological terms

(D) moral terms

9. अनुपलब्धी हे खालील दर्शनांनी स्वीकारलेले प्रमाण आहे :

(A) प्राभाकर मीमांसा व अद्वैत

(B) भाट्टमीमांसा व सांख्य

(C) न्याय आणि वेदान्त

(D) भाट्टमीमांसा आणि अद्वैत

10. विवर्तवादाची जवळीक आहे :

(A) परिणामवादाशी

(B) आरंभवादाशी

(C) असत्-कारणवादाशी

(D) प्रतीत्यसमुत्पादाशी

11. विवेकानंदांच्या मते ईश्वर, निसर्ग, आत्मा व विश्व ही :

(A) अरूपान्तरणीय पदे आहेत

(B) रूपांतरणीय पदे आहेत

(C) ज्ञानमीमांसात्मक पदे आहेत

(D) नैतिक पदे आहेत

12. According to Aurobindo, the correct sequence of evolution is :

(A) Mind, Illumined Mind, Higher Mind, Over Mind, Intuition-Super Mind

(B) Mind, Higher Mind, Illumined Mind, Intuition, Over Mind, Super Mind

(C) Mind, Over Mind, Illumined Mind, Higher Mind, Intuition, Super Mind

(D) Mind, Intuition, Higher Mind, Over Mind, Illumined Mind, Super Mind

13. According to Iqbal, the moral and religious ideal of man is :

(A) Denial of the self

(B) Abstraction of the self

(C) Affirmation of the self

(D) Sublimation of the self

12. अरविंदांच्या मते उत्क्रांतीचा यथार्थ क्रम खालीलप्रमाणे आहे :

(A) मानस, प्रदीप्त मानस, उच्चतर मानस, व्यापक मानस, अंत:प्रज्ञा, अतिमानस

(B) मानस, उच्चतर मानस, प्रदीप्त मानस, अंत:प्रज्ञा, व्यापक मानस, अतिमानस

(C) मानस, व्यापक मानस, प्रदीप्त मानस, उच्चतर मानस, अंत:प्रज्ञा, अतिमानस

(D) मानस, अंत:प्रज्ञा, उच्चतर मानस, व्यापक मानस, प्रदीप्त मानस, अतिमानस

13. इकबाल यांच्या मते मानवाचे नैतिक व सामाजिक ध्येय असते :

(A) आत्मा नाकारणे

(B) आत्म्याचे अमूर्तीकरण

(C) आत्मप्रतिष्ठापन

(D) आत्म्याचे उदात्तीकरण

14. For Rabindranath Tagore, God is :

(A) Super Mind

(B) Super Personality

(C) Transcendent entity

(D) Being without existence

15. For Mahatma Gandhi :

(A) Truth is the means and Ahimsa is the end

(B) Truth and Ahimsa both are means

(C) Truth and Ahimsa both are ends

(D) Ahimsa is the means and Truth is the end

14. रवींद्रनाथ टागोरांच्या मते ईश्वर हा असतो :

(A) अतिमानस

(B) पुरुषोत्तम

(C) अतीत वस्तू

(D) अस्तित्वविरहित सत्

15. महात्मा गांधी यांच्या मतानुसार :

(A) सत्य हे साधन आहे आणि अहिंसा साध्य आहे

(B) सत्य आणि अहिंसा, दोन्ही साधने आहेत

(C) सत्य आणि अहिंसा, दोन्ही साध्य आहेत

(D) अहिंसा साधन आहे आणि सत्य साध्य आहे

16. Which ways of annihilating the caste system were advocated by Dr. Ambedkar as the major ways in his essay 'Annihilation of caste' ?

Choose from the code given below :

(*i*) Interdining

(*ii*) Inter-subcaste marriages

(*iii*) Inter-caste marriages

(*iv*) Abandoning scriptures which advocate Varna and Caste

(*v*) Embracing the Buddha's Dhamma

Code :

(A) (*i*) and (*ii*)

(B) (*ii*) and (*iii*)

(C) (*iii*) and (*iv*)

(D) (*iv*) and (*v*)

17. According to Socrates, virtue is :

(A) power

(B) religiosity

(C) knowledge

(D) intelligence

16. आपल्या 'ॲनिहिलेशन ऑफ कास्ट' या निबंधात आंबेडकरांनी जातिव्यवस्थेच्या निर्मूलनाच्या कोणत्या मार्गांचा प्रमुख मार्ग म्हणून पुरस्कार केला आहे ?

खाली दिलेल्या कोष्टकातून निवड करा :

(*i*) सहभोजन

(*ii*) आंतरपोटजातीय विवाह

(*iii*) आंतरजातीय विवाह

(*iv*) वर्ण आणि जातीचा पुरस्कार करणारे धर्मग्रंथ टाकून देणे

(*v*) बुद्धाच्या धम्माचा स्वीकार

कोष्टक :

(A) (*i*) व (*ii*)

(B) (*ii*) व (*iii*)

(C) (*iii*) व (*iv*)

(D) (*iv*) व (*v*)

17. सॉक्रेटसच्या मते सद्‌गुण म्हणजे :

(A) शक्ती

(B) धार्मिकता

(C) ज्ञान

(D) बुद्धी

18. According to Leibnitz city of God is :
    (A) a moral world in the natural world
    (B) a moral world separate from natural world
    (C) a natural world
    (D) non-existent

19. St. Anslem's ontological proof for the existence of God refers to being :
    (A) than which nothing greater can be conceived
    (B) who is the first cause of the Universe
    (C) who is the transcendent ground of all values
    (D) who is intelligent mind responsible for the Universe

20. Advaitin's rejection of difference is based on :
    (A) Bheda-śruti
    (B) Abheda-śruti
    (C) Bheda-abheda-śruti
    (D) Vidhi-vākyas

18. लायब्निझच्या मते ईश्वराची नगरी :
    (A) नैसर्गिक विश्वातील नैतिक विश्व असते
    (B) नैसर्गिक विश्वाहून अलग असे नैतिक विश्व असते
    (C) नैसर्गिक विश्व असते
    (D) अस्तित्वात नसते

19. सेंट आन्सेल्म यांचा ईश्वरास्तित्वविषयक सत्ताशास्त्रीय युक्तिवाद अशा वस्तूचा निर्देश करते की :
    (A) ज्याहून उच्चतर वस्तूची संकल्पना करता येणार नाही
    (B) जी विश्वाचे आदिकारण आहे
    (C) जी सर्व मूल्यांचा अतीतलक्ष्यी आधार असते
    (D) जे विश्वाला जबाबदार असलेले बुद्धिशाली चित्त आहे

20. अद्वैत्यांनी भेदाला दिलेला नकार आधारित आहे :
    (A) भेदश्रुतींवर
    (B) अभेदश्रुतींवर
    (C) भेदाभेदश्रुतींवर
    (D) विधिवाक्यांवर

21. According to Aristotle God is :
   (A) unmoved, eternal, perfect, incorporeal and pure actuality
   (B) unmoved, eternal, perfect, incorporeal and pure potentiality
   (C) unmoved, eternal, perfect, corporeal and pure potentiality
   (D) unmoved, eternal, perfect, corporeal and pure actuality

22. In matters of knowledge Plato and Aristotle give primacy to :
   (A) both matter and form
   (B) matter but not form
   (C) form but not matter
   (D) neither form nor matter

23. One of the permanent legacies of Platonism is the conviction that reality :
   (A) is mental
   (B) is parasitic on God
   (C) is a myth
   (D) lies in form

21. ॲरिस्टॉटलच्या मते ईश्वर हा असतो :
   (A) अचल, शाश्वत, परिपूर्ण, अपार्थिव आणि शुद्ध वास्तवता
   (B) अचल, शाश्वत, परिपूर्ण, अपार्थिव आणि शुद्ध शक्यता
   (C) अचल, शाश्वत, परिपूर्ण, पार्थिव आणि शुद्ध शक्यता
   (D) अचल, शाश्वत, परिपूर्ण, पार्थिव आणि शुद्ध वास्तवता

22. ज्ञानाच्या संदर्भात प्लेटो आणि ॲरिस्टॉटल दोघेही प्राथमिकता देतात :
   (A) आशय आणि आकार या दोन्हींना
   (B) आशयाला, पण आकाराला नव्हे
   (C) आकाराला, पण आशयाला नव्हे
   (D) आकारालाही नव्हे आणि आशयालाही नव्हे

23. प्लेटोवादाचा एक शाश्वत वारसा आहे, तो म्हणजे असा ठाम विश्वास की सद्वस्तू :
   (A) मानसिक आहे
   (B) ईश्वरावलंबी आहे
   (C) हे एक मिथक आहे
   (D) आकारात सामावलेली आहे

24. According to St. Augustine the principle of morality is a Love of :

(A) mankind

(B) animal

(C) knowledge

(D) God

25. According to Descartes a thought in order to be true should be :

(A) clear, distinct and empirically verifiable

(B) clear, distinct and beyond ground of doubt

(C) clear, distinct and intuitive

(D) clear and never doubted

26. To prove the existence of God, Descartes uses :

(A) causal argument alone

(B) ontological argument alone

(C) both causal and ontological argument

(D) both pragmatic and causal argument

24. सेंट ऑगस्टीन यांच्या मते नैतिकतेचे तत्त्व आहे :

(A) मानवतेविषयीचे प्रेम

(B) प्राण्याविषयीचे प्रेम

(C) ज्ञानाविषयीचे प्रेम

(D) ईश्वराविषयीचे प्रेम

25. देकार्तच्या मते एखादा विचार सत्य असण्यासाठी तो असला पाहिजे :

(A) स्पष्ट, विविक्त आणि अनुभवाने पारखण्यायोग्य

(B) स्पष्ट, विविक्त आणि संशयातीत

(C) स्पष्ट, विविक्त आणि अंत:प्रज्ञेचा विषय

(D) स्पष्ट व कधीच संशय घेतला न गेलेला

26. ईश्वराचे अस्तित्व सिद्ध करण्यासाठी देकार्त मांडतो :

(A) केवळ कारणिक युक्तिवाद

(B) केवळ सत्ताशास्त्रीय युक्तिवाद

(C) कारणिक तसेच सत्ताशास्त्रीय युक्तिवाद

(D) फलत: प्रामाण्यवादी तसेच कारणिक युक्तिवाद

27. Truths of reason according to Leibniz are justified by :
    (A) law of non-conrtradiction and principle of sufficient reason
    (B) principle of sufficient reason alone
    (C) law of contradiction alone
    (D) law of intuitive imagination

28. Locke's rejection of innate ideas does *not* apply to the ideas which are known to be true by direct :
    (A) experience
    (B) intuition
    (C) inference
    (D) appeal to conscience

29. Berkeley is known for his :
    (A) nominalism
    (B) realism
    (C) materialism
    (D) pragmatism

27. लायब्निझच्या मते विवेकगम्य सत्यांचे समर्थन केले जाते :
    (A) अव्याघातनियम आणि पर्याप्ततर्कतत्त्वाच्या आधारे
    (B) केवळ पर्याप्ततर्कतत्त्वाच्या आधारे
    (C) केवळ अव्याघातनियमाच्या आधारे
    (D) अंत:प्रज्ञात्मक प्रतिभेच्या नियमाच्या आधारे

28. लॉकने उपजत कल्पनांना दिलेला नकार अशा कल्पनांना लागू होत **नाही** की ज्यांच्या सत्यतेचे ज्ञात साक्षात :
    (A) अनुभवाने होते
    (B) अंत:प्रज्ञेने होते
    (C) अनुमानाने होते
    (D) सदसद्विवेकबुद्धीला केलेल्या आवाहनाने होते

29. बर्कले ओळखला जातो त्याच्या :
    (A) नामवादासाठी
    (B) वास्तववादासाठी
    (C) जडवादासाठी
    (D) फलत: प्रामाण्यवादासाठी

30. According to Hume, Causal necessity is :

(A) spiritual

(B) psychological

(C) logical

(D) religious

31. According to Kant, space and time are :

(A) Ideas of reason

(B) Categories of understanding

(C) Paralogisms of reason

(D) Forms of intuition

32. Kant's transcendental idealism is compatible with :

(A) Humean scepticism

(B) Empirical realism

(C) Platonic idealism

(D) Subjective idealism

30. ह्यूमच्या मते कारणिक अनिवार्यता असते :

(A) आध्यात्मिक

(B) मानसशास्त्रीय

(C) तार्किक

(D) धार्मिक

31. कांटच्या मते दिक् व काल आहेत :

(A) विवेकाच्या परिकल्पना

(B) आकलन-कोटी

(C) विवेकबुद्धीचे प्रमाद

(D) अंत:प्रज्ञेचे आकार

32. कांटचा अतीतलक्ष्यी चिद्वाद पुढील भूमिकेशी सुसंगत आहे :

(A) ह्यूमचा संशयवाद

(B) अनुभववादी वास्तववाद

(C) प्लेटोप्रणीत चिद्वाद

(D) व्यक्तिनिष्ठ चिद्वाद

33. Russell's theory of definite description is important because it helps us in understanding propositions involving the use of :
    (A) empty terms
    (B) denotative terms
    (C) meaningless terms
    (D) infinite terms

34. According to Moore goodness is :
    (A) simple, analyzable quality known by intuition
    (B) complex, unanalyzable quality known by reason
    (C) simple, unanalyzable quality known by intuition
    (D) simple, unanalyzable quality known by experience

35. According to later Wittgenstein "to understand a sentence" means to understand :
    (A) its individual words
    (B) a language
    (C) its grammar
    (D) its syntax

33. रसेलची निश्चित वर्णनाची उपपत्ती महत्त्वाची आहे कारण तिच्यामुळे खालील पदे असलेली विधाने समजण्यास मदत होते :
    (A) रिक्त पदे
    (B) निर्देशक पदे
    (C) अर्थशून्य पदे
    (D) अपरिमित पदे

34. मूरच्या मते शुभत्व हे पुढीलप्रमाणे आहे :
    (A) अंत:प्रज्ञेने जाणण्यायोग्य केवल, विश्लेष्य गुण
    (B) बुद्धीने जाणण्यायोग्य व्यामिश्र, अविश्लेष्य गुण
    (C) अंत:प्रज्ञेने जाणण्यायोग्य, केवल, अविश्लेष्य गुण
    (D) प्रत्यक्षाने जाणण्यायोग्य केवल, अविश्लेष्य गुण

35. उत्तरकालीन विट्गेन्स्टाईननुसार 'वाक्य समजणे' म्हणजे :
    (A) त्यातील सुटे शब्द समजणे
    (B) भाषा समजणे
    (C) त्याचे व्याकरण समजणे
    (D) त्याची वाक्यरचना समजणे

36. According to Spinoza substance :

(A) is always the subject

(B) exists in itself and conceived by itself

(C) is material

(D) is the unknown foundation of qualities

37. According to earlier Wittgenstein a proposition is :

(A) a picture of reality

(B) a true thought

(C) an imaginary thought

(D) a false thought

38. According to Ryle, a category mistake occurs due to our failure to understand the :

(A) semantic form of a statement

(B) logical form of a statement

(C) ontological form of a statement

(D) pragmatic form of a statement

36. स्पिनोझाच्या मते द्रव्य :

(A) नेहमीच विषयी असते

(B) स्वतंत्रपणे अस्तित्वात असते व स्वतंत्रपणे कल्पिले जाते

(C) भौतिक असते

(D) गुणांचा अज्ञात आधार असते

37. पूर्वकालीन विट्गेन्स्टाईनच्या मते विधान हे असते :

(A) वास्तवतेचे चित्र

(B) सत्य विचार

(C) काल्पनिक विचार

(D) असत्य विचार

38. राईलच्या मते कोटिप्रमाद हा आपल्या पुढील गोष्ट समजण्याच्या अपयशामुळे घडतो :

(A) विधानाचा आशयात्मक आकार

(B) विधानाचा तार्किक आकार

(C) विधानाचा सत्ताशास्त्रीय आकार

(D) विधानाचा व्यावहारिक आकार

39. For Hegel the essence of spirit is :
   (A) Freedom
   (B) Intention
   (C) Consciousness
   (D) Thought

40. Will to power, according to Nietzsche is good because it makes possible :
   (A) the annihilation of lower form of life
   (B) the evolution of higher types of life
   (C) the continuity of life
   (D) to relinquish poor quality of life

41. The phenomenological *epoche* means :
   (A) doubting the belief regarding the physical world
   (B) methodological scepticism
   (C) bracketing all phenomena
   (D) suspension of natural attitudes

39. हेगेलच्या मते चिद्चे सारतत्त्व हे होय :
   (A) स्वातंत्र्य
   (B) प्रयोजन
   (C) जाणीव
   (D) विचार

40. नीत्शेच्या मते सत्ता संकल्प चांगला आहे कारण त्यामुळे पुढील गोष्ट शक्य होते :
   (A) निम्नस्तरीय जीवनप्रकाराचे निर्मूलन
   (B) उच्चस्तरीय जीवनप्रकाराची उत्क्रांती
   (C) जीवनाचे सातत्य
   (D) निम्नकोटी जीवनप्रकाराचा त्याग

41. मानसघटनाशास्त्रीय विलयन म्हणजे :
   (A) भौतिक जगाविषयीच्या विश्वासांचा संशय घेणे
   (B) पद्धतीशास्त्रीय संशयवाद
   (C) मानसघटनांना कंसबद्ध करणे
   (D) नैसर्गिक वृत्तीस स्थगिती देणे

42. Husserl developed pure logic and phenomenology to free philosophy from :

(A) induction

(B) speculation

(C) epistemological error

(D) psychological error

43. "An idea which cannot be tested by action is devoid of all significance : it is puerly empty verbiage" is upheld by :

Vaibhāṣika

(A) A. J. Ayer

(B) William James

(C) Ludwig Wittgenstein

(D) Bertrend Russell

44. "The conditioned objects have past, present and future". This was the view of the following school of Buddhism :

(A)

(B) Sautrāntika

(C) Yog c ra

(D) M dhyamika

42. हुसेर्लने शुद्ध तर्कशास्त्र व मानसघटनाशास्त्र यांचा विकास, तत्त्वज्ञानाची पुढील गोष्टींपासून मुक्तता करण्यासाठी केला :

(A) विगमन

(B) प्रकल्पन

(C) ज्ञानशास्त्रीय प्रमाद

(D) मानसशास्त्रीय प्रमाद

43. 'जी कल्पना कृतीने परीक्षितता येत नाही ती सर्व आशयाच्या विरहित असते, ते केवळ पोकळ शब्दजाल असते' हे मत यांचे आहे :

(A) ए. जे. एयर

(B) विल्यम जेम्स

(C) ल्युडविग विट्गेन्स्टाईन

(D) बरट्रँड रसेल

44. ''उत्पन्न वस्तूंना भूतकाळ, वर्तमानकाळ आणि भविष्यकाळही असतो'' हा दृष्टिकोन बौद्धदर्शनाच्या खालील संप्रदायाचा आहे :

(A) वैभाषिक

(B) सौत्रान्तिक

(C) योगाचार

(D) माध्यमिक

45. According to Ny ya, when we cognise an object, we can be sure :

(A) about the truth of the cognition

(B) about the falsehood of the cognition

(C) neither about truth nor about falsehood of the cognition

(D) that the cognition is neither true nor false

46. Naiy yikas do *not* recognise the following classification of :

(A) Svabh vanum na and K ry num na

(B) P rvavat, and Sām ny tod a

(C) Svārthānumāna and

(D) Keval nvayi, Kevalavyatireki and Anvayavyatireki

45. न्यायदर्शनानुसार, जेव्हा आपल्याला विषयाची जाणीव होते तेव्हा आपण :

(A) त्या जाणीवेच्या सत्यतेची खात्री बाळगू शकतो

(B) त्या जाणीवेच्या असत्यतेची खात्री बाळगू शकतो

(C) त्या जाणीवेच्या सत्यता किंवा असत्यता यांपैकी कशाचीच खात्री बाळगू शकत नाही

(D) ती जाणीव सत्यही नसते किंवा असत्यही नसते याची खात्री बाळगू शकतो

46. नैयायिक अनुमानाच्या पुढील वर्गीकरणाला मान्यता देत **नाहीत** :

(A) स्वभावानुमान व कार्यानुमान

(B) पूर्ववत्, शेषवत् आणि सामान्यतोदृष्ट

(C) स्वार्थानुमान आणि परार्थानुमान

(D) केवलान्वयि, केवलव्यतिरेकि व अन्वयव्यतिरेकि

47. ' ' according means :

(A) a perceptible substance

(B) a substance with limited size

(C) a substance having a colour

(D) an atomic substance

48. For Protagoras, 'man is the measure of all things' means :

Mūrta-dravya
Vaiśeṣikas

(A) mankind at large fixes the standard of truth

(B) reason fixes the standard of truth

(C) society fixes the standard of truth

(D) each individual man fixes the standard of what is true to himself

47. वैशेषिकांच्या मते मूर्तद्रव्य म्हणजे :

(A) प्रत्यक्षग्राह्य द्रव्य

(B) मर्यादित परिमाणाचे द्रव्य

(C) रंग असलेले द्रव्य

(D) परमाणुरूप द्रव्य

48. 'माणूसच सर्व गोष्टींचा मापदंड आहे' याचा अर्थ प्रोटॅगोरसनुसार असा आहे :

(A) एकूणच मानवजात सत्यतेचे मानदंड निश्चित करते

(B) विवेकबुद्धी सत्यतेचे मानदंड निश्चित करते

(C) समाज सत्यतेचे मानदंड निश्चित करतो

(D) प्रत्येक मानवी व्यक्ती स्वत:साठी काय सत्य आहे, त्याचे मानदंड निश्चित करते

49. According to K.C. Bhattacharya, Theoretic Consciousness develops in the following order :

(A) Unconscious, subconscious, spiritual and transcendental

(B) Empirical, objective, spiritual and transcendental

(C) Empirical, rational, intuitional, mystical

(D) Physical, metaphysical, mystical, epistemological

50. According to Radhakrishnan, the following statement is true with regard to intuition and intellect :

(A) Both make use of symbols

(B) Intuition makes use of symbols but intellect does not

(C) Intuition does not make use of symbols but intellect does

(D) Neither intuition nor intellect uses symbols

49. के. सी. भट्टाचार्यांच्या मते औपपत्तिक जाणीव पुढील क्रमाने विकसित होते :

(A) अबोध, अर्धबोध, आध्यात्मिक आणि अतीतलक्ष्यी

(B) आनुभविक, वस्तुनिष्ठ, आध्यात्मिक आणि अतीतलक्ष्यी

(C) आनुभविक, तार्किक, अंत:प्रज्ञात्मक, गूढवादी

(D) भौतिक, अतिभौतिक, गूढवादी, ज्ञानमीमांसात्मक

50. राधाकृष्णन यांच्या मते अंत:प्रज्ञा व बुद्धी यांच्या संदर्भातील पुढील विधान खरे आहे :

(A) दोन्ही प्रतीकांचा वापर करतात

(B) अंत:प्रज्ञा प्रतीकांचा वापर करते, बुद्धी नाही

(C) अंत:प्रज्ञा प्रतीकांचा वापर करीत नाही, बुद्धी करते

(D) अंत:प्रज्ञाही प्रतीके वापरीत नाही किंवा बुद्धीही प्रतीके वापरीत नाही

ROUGH WORK

ROUGH WORK